

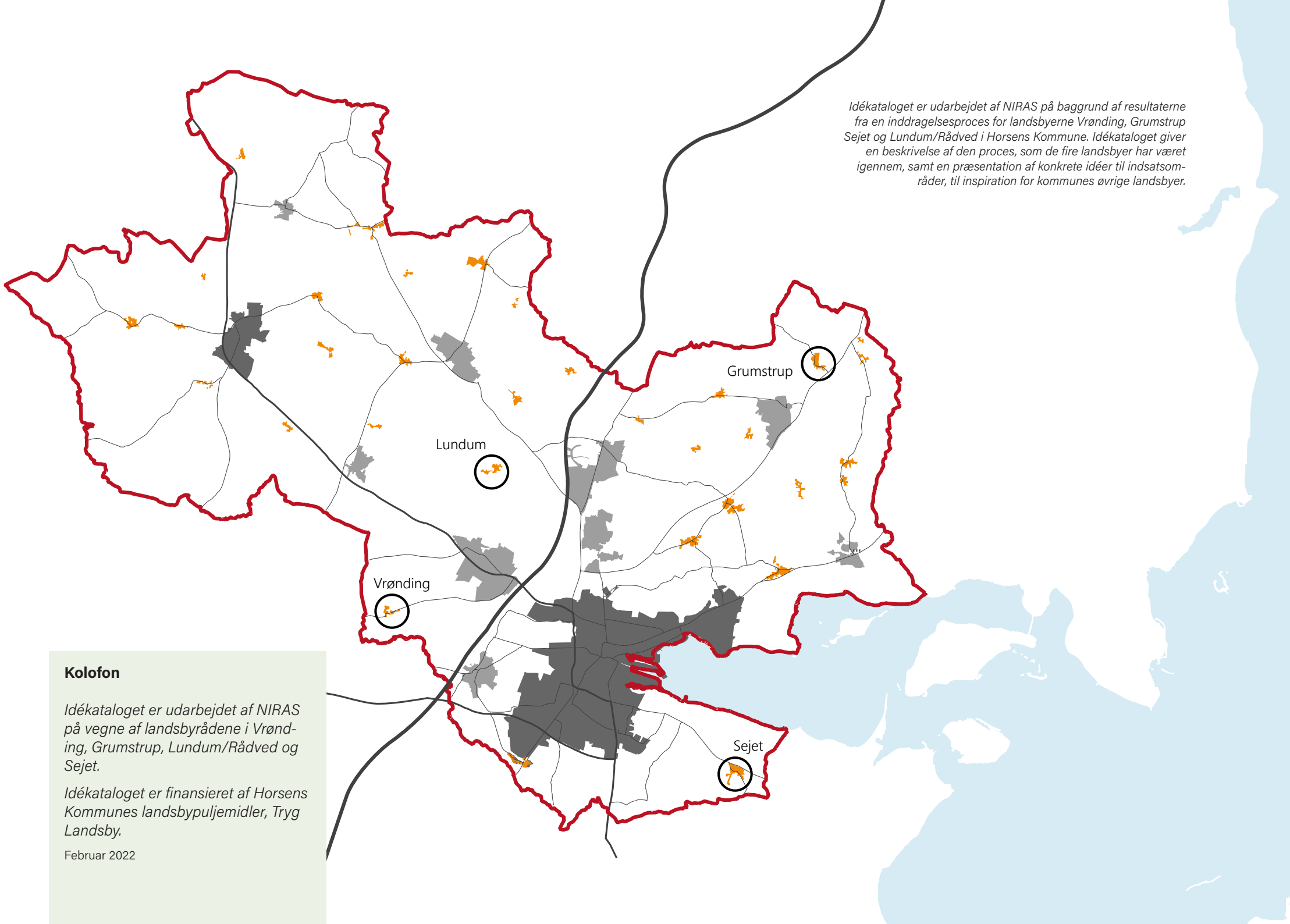
FREMTIDENS LANDSBY

Et idékatalog til metode og indsatsområder for udvikling af Horsens Kommunes landsbyer

Februar 2022

NIRAS

Idékataloget er udarbejdet af NIRAS på baggrund af resultaterne fra en inddragelsesproces for landsbyerne Vrønding, Grumstrup Sejet og Lundum/Rådvad i Horsens Kommune. Idékataloget giver en beskrivelse af den proces, som de fire landsbyer har været igennem, samt en præsentation af konkrete idéer til indsatsområder, til inspiration for kommunes øvrige landsbyer.

Kolofon

Idékataloget er udarbejdet af NIRAS på vegne af landsbyrådene i Vrønding, Grumstrup, Lundum/Rådvad og Sejet.

Idékataloget er finansieret af Horsens Kommunes landsbypuljemidler, Tryk Landsby.

Februar 2022

BAGGRUND OG FORMÅL

Horsens Kommune udbød i 2020 en særskilt Tryk Landsbypulje på 400.000 kr., hvor kommunens landsbyråd kunne søge midler til udvikling af landsbyerne. På baggrund heraf har fire landsbyer valgt at gå sammen, for at skabe et fælles idégrundlag for belysning af landsbyernes udviklingsmuligheder.

De fire landsbyer er Grumstrup, Vrønding, Lundum/Rådvad og Sejlet i Horsens Kommune. De har tilsammen valgt at investere 200.000 kr. i landsbyernes fremtid gennem en demokratisk og lokal proces.

I dette dokument benævnes disse fire landsbyer som "eksempellandsbyerne".

Et inspirationskatalog

Idékataloget er en sammenfatning af de undersøgelser og resultater, der er fremkommet i forbindelse med udarbejdelse af potentialeplaner for de fire eksemplandsbyer. Idékataloget beskriver således en metode for landsbyudvikling, som kan benyttes som inspiration for kommunens øvrige landsbyer.

På baggrund af borgernes mange input, der er fremkommet i løbet af inddragelsesprocessen, er der udvalgt en række mulige indsatsområder, til inspiration for kommunens øvrige landsbyer.

Sidst i dokumentet er der givet inspiration til, hvordan man kan komme videre i processen, og omsætte tanker og idéer til konkret udmøntning. Til inspiration for eksterne finansieringsmuligheder er der oplyst en række fonde, herunder en kortfattet beskrivelse af, hvilke type indsatser fondene yder støtte til.

Potentialeplaner

Resultatet af processen er sammenfattet i en række "potentialeplaner", for hver af de fire eksempellandsbyer. Potentialeplanerne er således en sammenfatning af ideer og visioner, baseret på borgernes input til, hvordan landsbyerne kan og bør udvikle sig i fremtiden.

Potentialeplanerne har til formål at sætte fokus på de lokale styrker, herlighedsværdier og udviklingsmuligheder, som ligger i Horsens Kommunes landsbyer. Dette skal både være med til at øge interessen for landsbyerne blandt egne borgere og potentielle tilflyttere, men også med henblik på at styrke landsbyerne som selvstændige og levedygtige samfund.

Potentialeplanerne indeholder ønsker og forslag til konkrete indsatsområder, som landsbyerne selv målrettet kan søge om tilskud til, for realisering af idéerne.

Seks temaer

De fire eksempellandsbyer har forud for processen defineret seks overordnede temaer, som rammesættende for den følgende inddragelsesproces. Disse seks temaer er alle blevet belyst gennem byvandring, spørgeskemaundersøgelse samt stedsregistreringer.

De seks temaer er: *nye fællesskaber, nye indbyggere, nye huse, håndtering af faldefærdige bygninger/byggetomter, ny udnyttelse af gamle grønne fællesarealer samt grøn energi, renere miljø og mere natur.*

Gennem en omfattende inddragelsesproces har landsbyerne således fået belyst landsbyernes styrker, svagheder og udviklingspotentialer, i forhold til de seks ovenstående temaer, som grundlag for den videre udvikling af landsbyerne.

Indhold

Metode til landsbyudvikling	4
Trin 1: Kortlægning og analyse	6
Trin 2: Drømme og visioner	8
Trin 3: Indsatsområder	10
<i>Nye fællesskaber</i>	12
<i>Nye indbyggere</i>	16
<i>Nye huse</i>	20
<i>Faldefærdige bygninger</i>	24
<i>Grønne fællesarealer</i>	28
<i>Natur og miljø</i>	32
Hvordan kommer vi videre?	36

FORMÅL OG ANVENDELSE

METODE TIL LANDSBYUDVIKLING

Formålet med dette idékatalog er, at give inspiration til, hvordan landsbyerne i Horsens Kommune kan arbejde for en målrettet udvikling af landsbyerne, i en inddragende og dialogbaseret proces med borgerne.

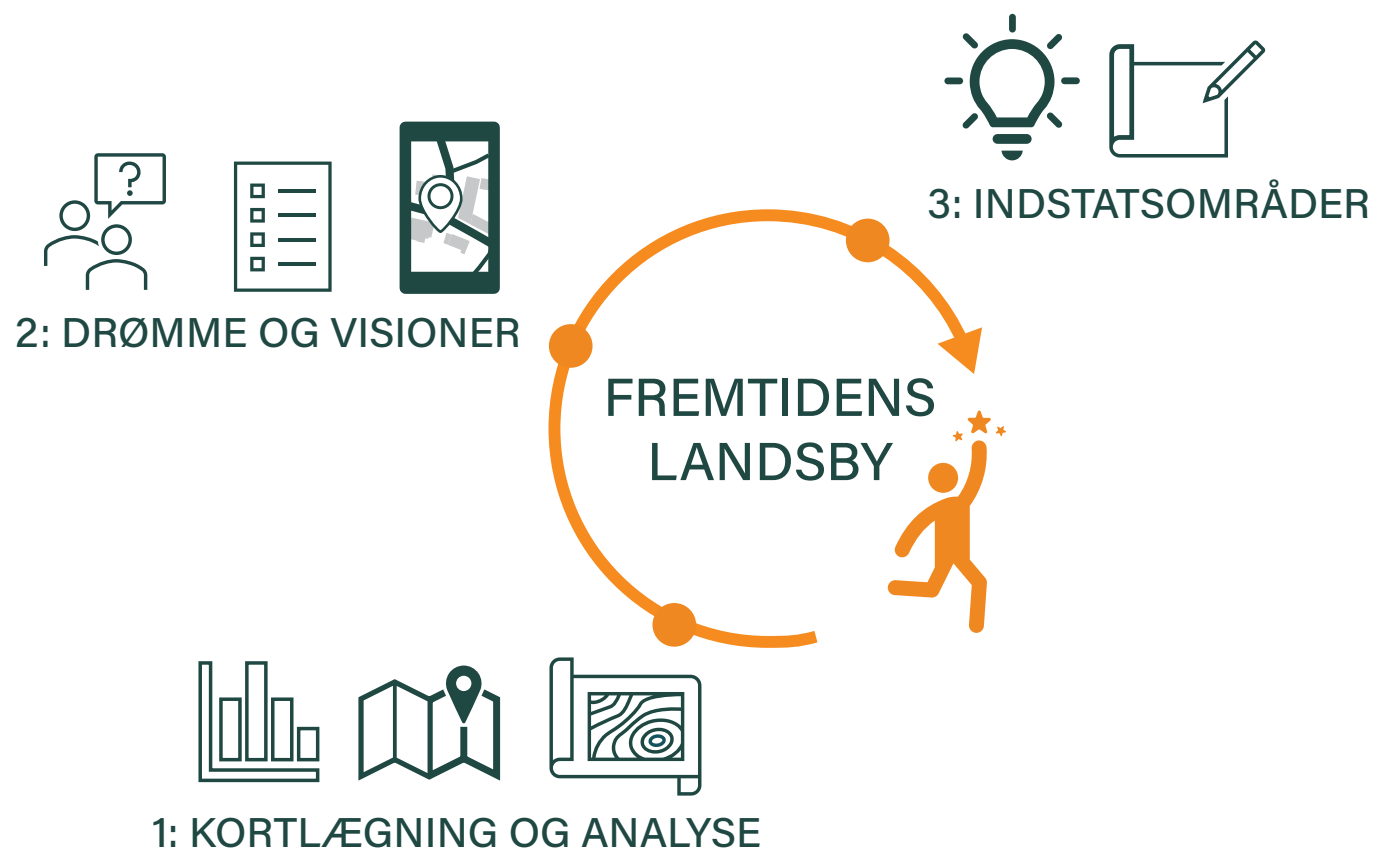
Samtidig er formålet at bidrage med inspiration til konkrete projektidéer og udviklingstiltag, der hver især kan bidrage til, at landsbyerne kan udvikle sig attraktivt for både nuværende og fremtidige borgere, så de styrkes som levedygtige samfund.

På baggrund af de udviklingsforløb, der er gennemført med de fire eksempellandsbyer, Grumstrup, Vrønding, Sejlet og Lundum/Rådved, er der i idékataloget beskrevet en metode for, hvordan landsbyudviklingen kan gribes an.

Metoden lægger op til en tredelt proces, der sikrer, at landsbyudviklingen sker dels på baggrund af:

1. en kortlægning og analyse af landsbyens fysiske strukturer,
2. en kortlægning af borgernes drømme og visioner for landsbyen gennem en bred inddragelse, samt
3. en målrettet og udviklingsorienteret beskrivelse af konkrete tiltag, der kan bidrage til at skabe et attraktivt landsbymiljø

Processen er illustreret ved figuren til højre, og de tre trin er nærmere beskrevet på de følgende sider.

Seks temaer som ramme for processen

Forud for projektet har repræsentanter for de fire landsbyer i fællesskab formuleret seks overordnede temaer, som de mener er afgørende for at styrke kvaliteten af det levede liv i landsbyerne.

Disse temaer har dannet grundlag for, hvilke emner, der er undersøgt og diskuteret med borgerne, som input til landsbyernes fremtidige udviklingsmuligheder.

De seks temaer fremgår af illustrationen nedenfor:

I hele processen for udviklingen af potentialeplaner for de fire eksempellandsbyer har disse seks temaer således været rammesættende for både kortlægning og analyse, borgerinddragelsesproces og for de konkrete indsatsområder, der er udpeget for hver landsby.

Flere af temaerne overlapper hinanden på enkelte områder, ligesom der kan være emner eller ønskede tiltag, der ikke direkte passer ind i de udvalgte temaer. Temaerne skal derfor ses som inspiration og hjælp til at komme omkring centrale emner for landsbyudvikling.

Nye fællesskaber

Hvordan griber vi det an, når befolkningssammensætning og folks udgangspunkt for fællesskaber ændrer sig?

Nye indbyggere

Hvordan tiltrækker vi nye indbyggere, og hvordan får vi dem aktiveret dem i fællesskabet?

Nye huse

Hvordan sikrer vi en god og bæredygtig udbygning af vores landsbyer, så vi både fremstår som et tidssvarende bosætningstilbud uden at miste det særlige landsbypræg og -liv?

Faldefærdige bygninger/byggetomter

Hvordan kommer vi fra skamplet til samlingspunkt som hele landsbyen kan have gavn af, belysning af rammer og restriktioner, hvordan kan kommunen spille med?

Ny udnyttelse af fælles grønne arealer

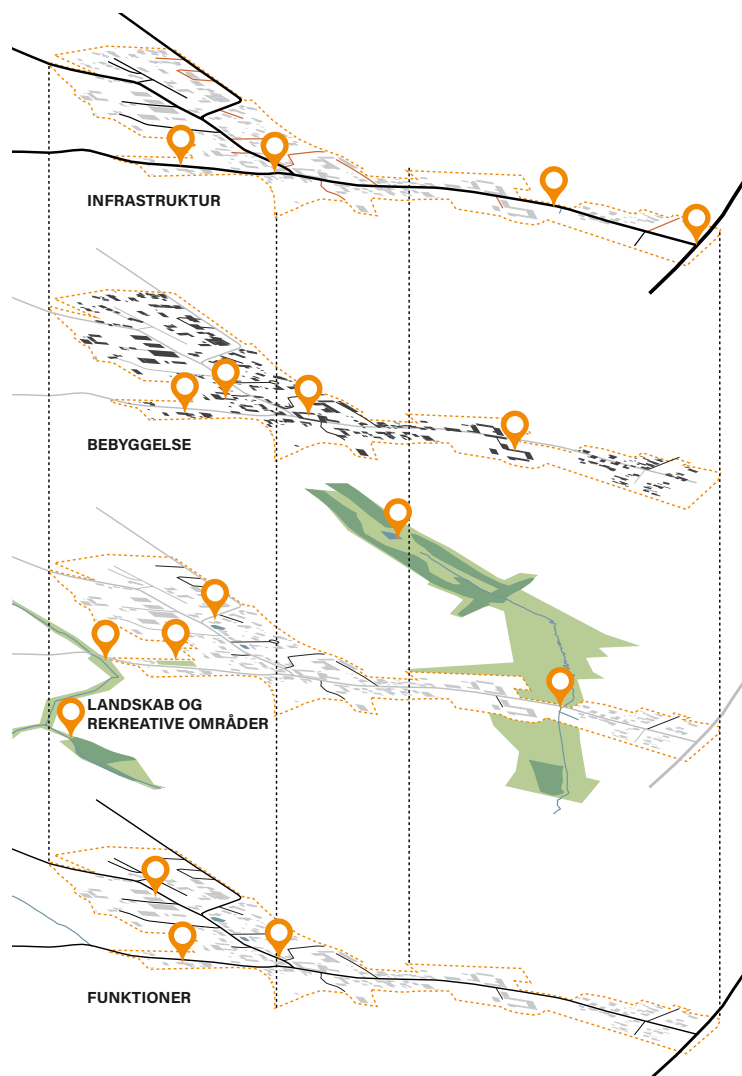
Hvordan kan grønne arealer i landsbyerne sættes i spil, så de appellerer til en større udnyttelse – det kunne være dele af boldbaner, der får nye funktioner og nye rum.

Grøn energi, renere miljø og mere natur

Hvordan kan landsbyerne byde ind på den grønne omstilling? Belysning af muligheder indenfor regnvand, energi, biodiversitet m.m.

Trin 1: Kortlægning og analyse

Det første trin handler om en fysisk kortlægning og analyse af landsbyens eksisterende forhold, samt en registrering af de steder, der har potentiale for at indgå i den fremtidige planlægning. Analysearbejde skal bidrage med en forståelse af landsbyens karakter og identitet, samt de fremtidige potentialer for udvikling.

Analysen kan indeholde en kortlægning af følgende elementer og strukturer:

1. Infrastruktur
2. Bebyggelse
3. Rekreative forhold
4. Funktioner
5. Historisk oprindelse

Metode

Kortlægningen kan udføres som registreringer ved hjælp af kortmateriale, herunder historiske kort, tekniske kort (FOT), kombineret med registreringer af landsbyernes rumlige og visuelle forhold, ved at bevæge sig rundt i landsbyen, og dermed se og opleve landsbyens fysiske strukturer og elementer.

Kortlægningens indhold

En analyse af landsbyens fysiske strukturer og elementer har til formål at opnå en forståelse for landsbyens oprindelse og særlige karakter, ligesom det kan være med til at afklare landsbyens fysiske udfordringer eller udviklingspotentialer. For at opnå denne forståelse kan der eksempelvis gennemføres en kortlægning af landsbyens bebyggelse, infrastruktur, funktioner, kulturmiljøer, rekreative områder mv.,

For at opnå en forståelse for landsbyens mobilitet kan *infrastrukturen* kortlægges, herunder landsbyens overordnede veje, adgangsforhold, cykelstier, rekreative stier, busstoppesteder, mv.. Kortlægningen kan være med til at afklare forhold som eksempelvis, hvordan landsbyen er forbundet med offentlig transport, om busstoppestederne er placeret hensigtsmæssigt i landsbyen, hvordan det er at bevæge sig rundt i landsbyen til fods, samt hvordan adgangen er til motor- eller hovedveje. Derudover kan analysen have fokus på den rekreative infrastruktur, som forbinder landsbyen med det omkringliggende landskab.

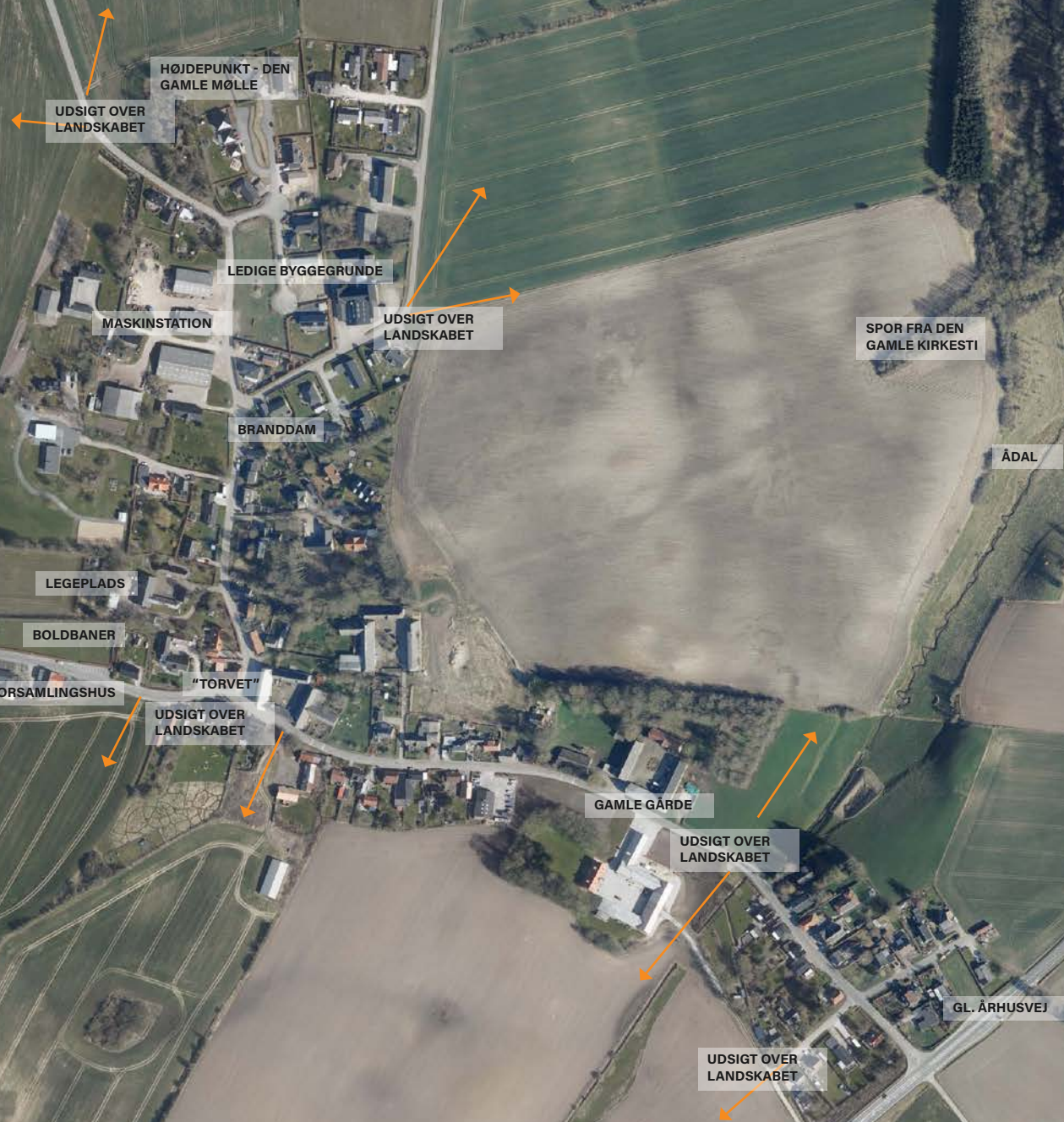
Landsbyens *bebyggelse* kan registreres med henblik på at kortlægge bebyggelsens struktur, arkitektoniske kendetegn, særlige bygningstypologier eller lignende, der evt. kan videreføres i en fremtidig udvikling af landsbyen. Det kan ligeledes være en registrering af nedslidte eller funktionstømte bygninger, der enten har potentiale for ny anvendelse, renovering eller som anbefales til nedrivning.

Landskabet og de rekreative faciliteter i og omkring landsbyen kan kortlægges for en vurdering af, om disse områder opnår sit fulde potentiale i landsbyen, eller om der er mulighed for forbedring. Det kan både være i form af idrætsfaciliteter, legepladser, grønne områder, stiforbindelser mv.

En kortlægning af landsbyens *funktioner* giver et indblik i, hvilke muligheder landsbyen tilbyder i forhold til emner som dagligvareindkøb, pasningsmuligheder, skole, erhverv/arbejdspladser, fritidsaktiviteter og lignende.

Et blik på landsbyens *historiske oprindelse* kan give en forståelse for landsbyens udvikling gennem tiden og være med til at tegne et billede af landsbyens særlige karakter og identitet.

Eksempel på en overordnet kortlægning af landsbyen Grumstrup, der blev udarbejdet som en del af en potentialeplan for landsbyen.

Trin 2: Drømme og visioner

Det andet trin i processen har til formål at skabe indblik i landsbyens potentialer baseret på borgernes input. Dermed opnås en forståelse for konkrete ønsker og drømme for landsbyens fremtidige udvikling. På baggrund heraf kan der formuleres en fælles vision og målsætning for den videre udvikling af landsbyerne.

Dette trin indeholder en omfattende borgerinddragelse gennem eksempelvis workshops, borgermøder, byvandring i landsbyen og det omkringliggende område, digitale værktøjer, spørgeskemaer, mv. Her er borgerne med til at give deres perspektiver på landsbyen og sætte ord på deres ønsker for den fremtidige udvikling for landsbyen, og dermed få formuleret en fælles vision og målsætning.

På baggrund af den demokratiske inddragelsesproces samt faglige analyser og vurderinger, er det muligt at guide landsbyerne i forhold til hvilke tiltag, der kan bidrage til at få skabt en attraktiv og levedygtig landsby.

Borgermøde og byvandring

Fysiske borgermøder giver mulighed for at møde bor-

gerne i øjenhøjde og få et indblik i deres tanker omkring landsbyens fremtidige retning.

Med en byvandring vil det være muligt, i fællesskab, at få drøftet landsbyens udfordringer og potentialer, og samtidig finde frem til landsbyens særlige kendetegn og fælles identitet.

Stedsregistreringer

Ved at bede borgerne om at registrere de steder i landsbyen, som de mener har potentiale for udvikling, opnås helt konkrete og specifikke idéer til landsbyernes udviklingspotentialer.

Stedsregistreringerne kan blive udført analogt ved hjælp af kort eller via digitale værktøjer. På modsatte side er beskrevet en metode til digital stedsregistrering, som var anvendt i de fire eksempellandsbyer.

Oftentimes kan det være en god idé at kombinere stedsregistreringerne, så konkrete områder med udviklingspotentialer både registreres i fællesskab, f.eks. i forbindelse med en fælles workshop eller byvandring i landsbyen, og som individuelle, digitale registreringer. Fordelen ved at bruge

et digitalt værktøj er, at registreringerne i højere grad kan bruges anonymt, ligesom det også inviterer eksempelvis de yngre borgere i landsbyen til at deltage aktivt.

I de fire eksempellandsbyer blev der arrangeret forskellige events, hvor der i fællesskab blev registreret ved hjælp af det digitale værktøj Kolleto, udviklet af NIRAS.

Spørgeskemaundersøgelser

Et spørgeskema kan anvendes som supplement til stedsregistreringerne for at give et indblik i borgernes holdninger og input til temaer, der ikke nødvendigvis knytter sig til konkrete, fysiske steder i byen. Det kan eksempelvis være spørgsmål omkring landsbyens sociale fællesskab, hvad der karakteriserer et godt landsbyliv, konkrete idéer til udvikling mv.

Et spørgeskema kan dermed bidrage til at få et indblik i de tanker, som den enkelte borger har, både i forhold til landsbyens sociale liv samt hvordan de synes landsbyen bør udvikle sig fremadrettet. Spørgeskemaundersøgelser giver mulighed for en anonym inddragelse af borgerne, så de frit kan beskrive deres tanker og holdninger.

Som kickstart på registreringsprocessen blev der i hver eksempellandsby indledt med en fælles byvandring, hvor borgerne blev introduceret til registreringsprocessen. Her blev der ligeledes uddelt flyere, med instruktion i brugen af registreringsværktøjet.

Vi vil gerne have dine input til, hvordan vi kan gøre Sejet til et bedre sted at bo og være attraktiv for nye tilflyttere. Derfor har vi brug for dine input.

Når du scanner QR-koden, kan du et hvilket som helst sted i Sejet lave registreringer af stedets kvaliteter og idéer til forbedringer eller nye muligheder for stedet. Du kan også uploade et billede, enten af stedet eller til inspiration.

Du er velkommen til at lave så mange registreringer du ønsker af forskellige steder i Sejet. Dine registreringer gemmes med et GPS-koordinat, men dine svar er anonyme. Sidste dato for registrering er 31. oktober 2021.

STEP 3
Del evt. et billede fra stedet
eller som inspiration til
fremtidig anvendelse

 Giv en mere uddybende besvarelse på landsbyens Facebook-side "Det sker i Sejet!". Her kan du udfylde et online spørgeskema om fremtidens landsby. Tak for din deltagelse.

Som en del af processen for udarbejdelse af potentialeplaner for landsbyerne Grumstrup, Vrønding, Sejet og Lundum/Rådvad, blev borgerne bedt om at registrere konkrete steder i landsbyerne, som efter deres mening kunne have potentiale for omdannelse eller udvikling. Det gav et værdifuldt indblik i borgernes blik på landsbyerne, og konkrete idéer til landsbyernes problemstillinger og fremtidige udviklingsmuligheder.

Trin 3: Indsatsområder

På baggrund af de to forrige trin har trin 3 til formål at skabe en evaluering af den indsamlede data, som dermed kan omsættes til konkrete indsatsområder i en potentialeplan for landsbyen.

En potentialeplan kan samle hele processen og fastlægge en vision og strategi for landsbyens fremtidige udvikling. I potentialeplanen beskrives konkrete indsatsområder, der kan understøtte udviklingen af landsbyen.

Indsatsområderne vil typisk variere i omfang og form, idet nogle tiltag kan være fysiske som eksempelvis omdannelse af grønne områder, mens andre tiltag kan være af mere social karakter.

På de følgende sider beskrives 18 eksempler på konkrete indsatsområder fordelt på de seks overordnede temaer.

Indsatsområderne spænder vidt fra landsbytorve og grønne områder til nye formål for saneringsmodne eller funktionsløse bygninger. Flere af de foreslåede indsatsområder kan passe ind under flere forskellige temaer.

De 18 eksempler afspejler således en variation af både nye funktioner, samlingssteder og forbindelser til det omkringliggende område.

Hvert tema er udfoldet med generelle betragtninger og idéer, der er fremkommet i løbet af inddragelsesprocessen for de fire landsbyer. Der er ligeledes givet en række anbefalinger til udviklingstiltag, baseret på borgernes mange input.

I Sejet er der idéer om at skabe en bedre sammenhæng til landskabet, samtidig med at landsbyen går i en mere bæredygtig retning.

Eksempler på indsatsområder

Tema 1: Nye fællesskaber

- Omdannelse af branddammen i Grumstrup
- Ny aktivitetsplads ved Grumstrup Forsamlingshus
- Landsbyloopet i Sejet

Tema 2: Nye indbyggere

- En attraktiv ankomst til Lundum
- Cykelsti mellem Grumstrup og Hovedgård
- Forskønnelse af Sejet Bygade

Tema 3: Nye huse

- En sammenhængende landsby i Vrønding
- Nye byggemuligheder i Lundum
- Omdannelse af maskinfabrikken i Råved

Tema 4: Faldefærdige bygninger og byggetompter

- Omdannelse af den gamle brugs i Sejet
- Nyt liv i de gamle gårde i Grumstrup
- Saneringsmodne bygninger i Lundum

Tema 5: Grønne fællesarealer

- Fra sportsplads til vildplads i Vrønding
- Forskønnelse af branddammen i Lundum
- Fra sportsplads til bypark i Sejet

Tema 6: Natur og miljø

- Forbindelse til ådalen i Vrønding
- Naturparken i Sejet
- Stier i landskabet i Grumstrup

I Vrøding er landsbyens gadekær blevet revitaliseret ved hjælp af midler fra Horsens Kommunes "Tryk Landsby"- pulje. Hermed har landsbyen fået et nyt, attraktivt samlingssted, samtidig med at der er sket en markant forskønnelse af ankomsten til byen.

Projektet er et godt eksempel på, hvordan man med en målrettet og fælles indsats kan få gennemført initiativer til forskønnelse og fornyelse i landsbyen.

Tema : Nye fællesskaber

Hvilke indsatser kan være med til at styrke byens fællesskab?

Der kan være flere forskellige årsager til, at udgangspunktet for et godt fællesskab i landsbyerne kan ændre sig. I nogle landsbyer er der generelt et højt aktivitetsniveau med mange fællesskabende initiativer, mens andre landsbyer har svært ved at skabe engagement hos borgerne.

Udfordringerne er ofte, at det er de samme få personer, der driver indsatserne, og at der generelt mangler nye folk til at videreføre de fællesskabende initiativer. Her er der særligt behov for, at nye borgere i højere grad inviteres ind i fællesskabet, så de også kan være med til at løfte fællesskabet.

Det kan ligeledes være en udfordring, at der mangler steder i landsbyen, hvor man kan samles til fælles aktiviteter. Det kan både være i form af indendørs såvel som udendørs mødesteder.

I forbindelse med processen for de fire eksempellandsbyer er der særligt peget på følgende indsatser til styrkelse af landsbyernes fællesskaber:

Skab nye mødesteder

Der er generelt ønske om nye eller bedre samlingssteder, hvor landsbyens borgere kan mødes på tværs af generationer. Det gælder både for udendørs- såvel som indendørs mødesteder. Mødestederne kan f.eks. være områder til ophold, aktivitetspladser, legepladser, et nyt bytorv eller lignende. Det kan også være i form af forsamlings- eller kulturhus, f.eks. ved en nyindretning af den gamle landsbyskole eller den nedlagte brugs.

Skab synlighed om landsbyens aktiviteter

For at sikre en bred opbakning til de aktiviteter, der igangsættes i landsbyen, er det vigtigt med en god formidling, der når bredt ud til byens borgere. Der kan således med fordel anvendes flere platforme til formidling, såsom centrale infotavler i landsbyen, Facebookgrupper, flyere, mv.

Deltag i aktiviteterne

For at sikre, at der fortsat afholdes fælles arrangementer i landsbyen er det vigtigt med en bred opbakning fra landsbyens borgere. Det er vigtigt for arrangørerne, at mange deltager i de sociale aktiviteter, da det også giver energi og lyst til at planlægge for fremtidige arrangementer. Ofte er der brug for en "gulerod", eksempelvis i form af konkurrencer og mulighed for at vinde præmier, for at få borgerne til at deltage.

Skab aktive fællesskaber

Fællestræninger er en god måde at samle borgerne på tværs af aldersgrupper. Det kan både være i form af fælles gåture rundt i landsbyen eller i det omkringliggende landskab, som træningsaktiviteter på landsbyens boldbane eller i forsamlingshusets festsal. Motion er både en sund og uforpligtende måde at mødes på.

Omdannelse af branddammen i Grumstrup

Branddammen på hjørnet af Grumstrup/Kærsholmvej er i dag indhegnet, den omgivende bevoksning er tilgroet, og området opleves ikke som et attraktivt grønt område.

Der er opsat et bord/bænkesæt på den grønne plæne omkring branddammen, som især bruges af forbigående cyklister.

Branddammens oprindelige funktion er ikke længere nødvendig, og området har i stedet potentiale som et attraktivt mødested for byens borgere.

Områdets rekreative kvaliteter kan i højere grad sættes i spil ved at fjerne hegnet omkring søen, og fjerne den tætte kratbevoksning langs søbredden. Herved kan området igen få et udtryk som byens gadekær, hvor vandet bliver en synlig og rekreativ kvalitet til området.

I den nordlige del af søen kan der etableres en lille badebro med et par trin, der giver større adgang ned til vandet. Badebroen kan ligeledes anvendes som en lille terrasse, hvor der kan opsættes et bord/bænkesæt.

Ny aktivitetsplads ved Grumstrup Forsamlingshus

En stor del af det grønne areal ved forsamlingshuset bliver ikke brugt og har potentiale for nye aktiviteter. Der er i dag en fin legeplads til de mindre børn, men der mangler generelt aktiviteter til de større børn i byen.

Det grønne område og legepladsen bliver særligt brugt når der er arrangementer i forsamlingshuset. Her opstår der ofte utrygge situationer, når børn krydser vejen mellem forsamlingshuset og det grønne areal. Der er generelt dårlig sigtbarhed langs Lundgårdevej, og bilerne kører ofte hurtigt på den bugtede vej.

En ny aktivitetsplads med en fast asfaltbelægning, kan være med til at imødekomme et behov for aktiviteter for både små og større børn. De små bakker kan bruges til at skate på, cykle rundt om eller kravle op og ned ad.

I området omkring aktivitetspladsen kan der etableres et grønt område, evt. med vilde blomster, stauder, træer eller lignende, samt bænke, hvor man kan sidde og følge med i børnenes leg på pladsen.

En markeret overgang mellem forsamlingshuset og aktivitetspladsen samt et nyt vejbump kan være med til at øge sikkerheden ved krydsning af Lundgårdevej.

Landsbyloopet i Sejet

Sejet er kendetegnet ved en gammel landsbystruktur med et netværk af mange små og smalle veje. De mange små stier og veje kan i højere grad sættes i spil og skabe forbindelse mellem landsbyens centrale funktioner, herunder kroen, skolen, legepladsen, den gamle brugs, busstoppestedet, mv.

"Landsbyloopet" handler om at skabe et oplevelsesrigt netværk af stier, der styrker sammenhængene på tværs af byen og forbinder landsbyens nøglefunktioner. Samtidig er det med til at synliggøre byens gamle landsbys-tryktur med de smalle gader.

Stierne skal være med til at lede borgerne naturligt rundt i byen og danne grundlag for nye fælles aktiviteter og mødesteder.

Landsbyloopet realiseres ved at synliggøre byens eksisterende små veje og stier ved eksempelvis at etablere en ensartet belysning, små vejvisere, lokale kunstinstallationer eller andet, der kan skabe genkendelighed og give små oplevelser undervejs. Nogle steder vil det være nødvendigt at etablere "huller" i hækkene, så der skabes bedre adgang og større synlighed. Eksempelvis ved kroen, hvor der kan skabes bedre tilgængelighed mellem kroen og det grønne område, "Byparken", ved at skabe små åbninger i hækkene.

Tema: Nye indbyggere

Hvordan kan byen tiltrække nye borgere, og hvordan sikrer man en god modtagelse af nye borgere?

Et godt landsbyliv handler ofte om at sikre en fortsat udvikling af landsbyen og undgå, at befolkningsudviklingen stagnerer eller falder. Det anbefales derfor, at der er særligt fokus på tiltag, der kan gøre det attraktivt for nye indbyggere at flytte til kommunens landsbyer, ligesom det er væsentligt, at der sikres en god modtagelse af nye tilflyttere.

Giv en god og aktiv velkomst

En aktiv velkomst til nye borgere skaber grundlag for, at nye tilflyttere inviteres med ind i landsbyens fællesskab. Herved skabes der også bedre grundlag for, at nye borgere bliver velintegreret i byen og dermed også i højere grad fastholdes som borgere i landsbyen.

Det kan blandt andet være i form af en lille velkomstfolder, der informerer om landsbyens aktiviteter, i form af landsbyrundvisninger eller ved at invitere til "nabokaffe", fællesspisninger eller lignende.

Forskøn landsbyen

Det er vigtigt for landsbyens attraktivitet, at den fremstår indbydende over for potentielt nye tilflyttere. Der kan derfor gøres en generel indsats for forskønnelse af landsbyen, eksempelvis i form af nedrivning eller istandsættelse af faldefærdige ejendomme, fornyelse af nedslidte eller udtjente fællesområder og lign. Det kan også være i form af en generel oprydning af de enkelte ejendomme, eksempelvis ved fælles indsats.

Fortæl om landsbyens særlige kvaliteter

For at tiltrække nye borgere er det vigtigt at formidle landsbyens kvaliteter over for potentielle, nye købere.

Dette kan blandt andet ske ved dialog med lokale ejendomsmæglere, så de er klædt bedre på til at formidle landsbyens kvaliteter over for mulige tilflyttere. Ejendomsmæglerne kan ligeledes være med til at sætte fokus på, hvad tilflyttere efterspørger ved en landsby.

Styrk landsbyens tilbud

Bedre pasningsmuligheder, lokale indkøbsmuligheder og sikre cykelstiforhold er nogle af de tilbud, der ofte efterspørges i landsbyerne.

Landsbyens indkøbsmuligheder er ofte begrænsede, men der kan evt. etableres alternativer til den lokale købmand i form af en ubemandet butik. Et nyt koncept som Shop Box, der er et betjeningsløst system, kan være et oplagt alternativ til landsbykøbmanden.

En attraktiv ankomst til Lundum

Ankomsten til Lundum fra øst er præget af store, nedslidte ejendomme langs Torpvej, dels fra den gamle staldbygning på sydsiden af vejen, og dels fra det lukkede savværk, Lundum Savværk.

Området ligger i et kuperet landskab med store skove og dybe dale. Urup Bæk snor sig gennem landskabet under Torpvej, og det rislende vand skaber en særlig stemning til området. Bækken fremstår dog meget tilgroet, og vandet kan kun fornemmes på helt nær afstand.

Området ønskes forskønnet, så de store landskabelige kvaliteter i højere grad kan opleves fra vejen ved ankomsten til Lundum.

Ved at nedlægge det gamle savværk er der mulighed for

at skabe større fysisk og visuel adgang til landskabet, og selve grunden har potentiale for at blive omdannet til nye rekreative formål. Her vil det være oplagt at udnytte de gamle træskulpturer til at skabe en oplevelsesrig skulpturpark, der afspejler områdets oprindelige anvendelse som savværk.

Den gamle staldbygning til landejendommen på Torpvej 62 fremstår nedslidt og vurderes at være saneringsmoden. Bygningen ligger helt ud til vejen, og blokerer for udsigten over det bakkede landskab mod syd.

Ved at nedrive ejendommen vil områdets store rekreative kvaliteter i højere grad fremhæves og vil være med til at skabe stor værdi til området som helhed.

Forskønnelse af det centrale torv i Grumstrup

Byens centrale kryds fremstår nedslidt, og der er generelt dårlige oversigtsforhold i krydset.

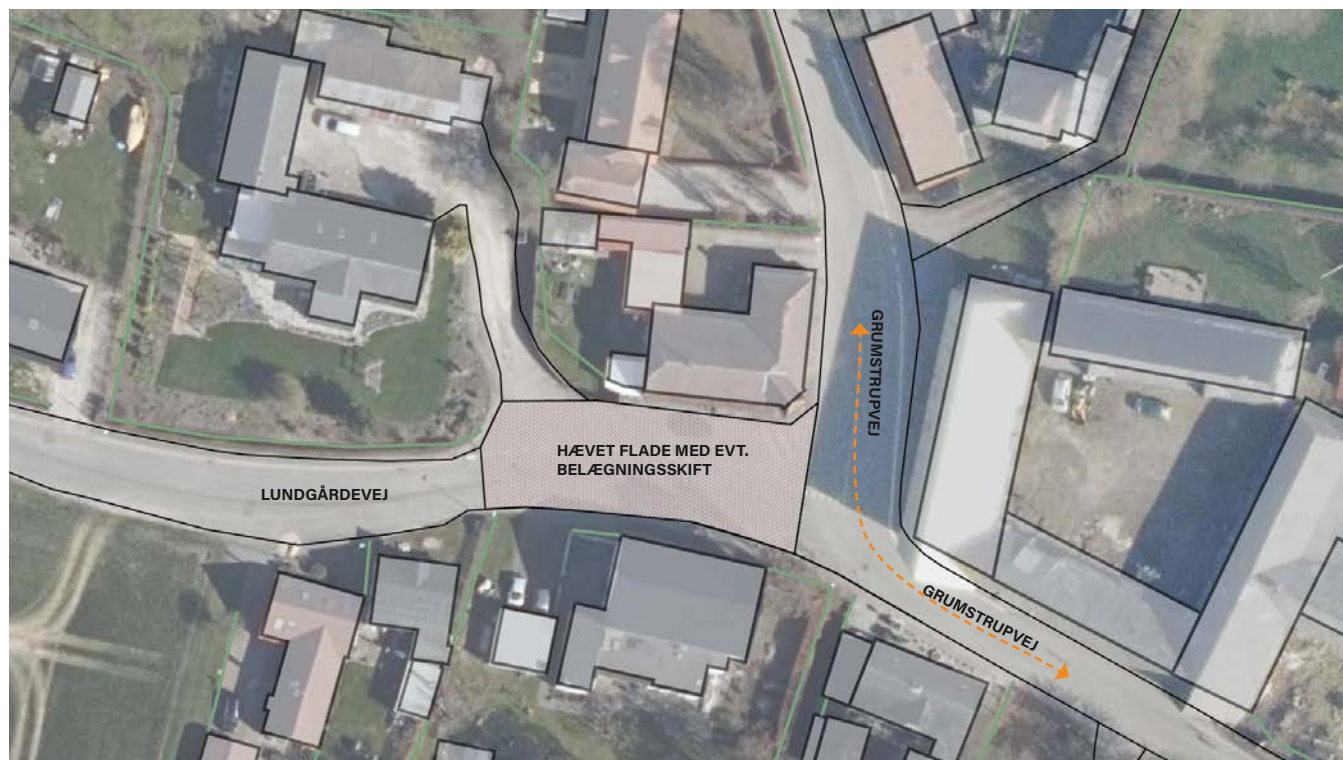
Området bliver brugt som et lille bytorv, og danner årligt ramme om byens juletræ.

Krydset ønskes omdannet, så Grumstrupvej igen bliver landsbyens gennemgående vej. Ved at omdanne krydset med ubetinget vigepligt fra Lundgårdevej, kan der opnås en større trafikikkerhed ved udkørsel til Grumstrupvej.

Det brede areal langs Lundgårdevej ønskes omdannet til et lille centralt bytorv, der kan danne et centralt samlingssted i landsbyen. Samtidig kan torvet fungere som en opmærksomhedszone for kørende trafik ad Lundgårdevej.

Torvet kan evt. anlægges som en hævet flade eller/og med et belægningsskift med f.eks. fliser eller brosten, der tydeligt markerer en overgang mellem Grumstrupvej og Lundgårdevej. Herved kan Grumstrupvej ligeledes markeres som det primære vejforløb gennem landsbyen.

Torvet kan evt. begrønnes med enkel beplantning i form af enkeltstående træer, blomsterbede eller lignende, ligesom der kan opsættes et par bænke, der inviterer til ophold langs bygningen på den nordlige side af pladsen.

Forskønnelse af Sejet Bygade

Sejet Bygade er en forholdsvis bred og lige vej, hvor bilerne ofte kører i høj fart. Samtidig har byen et lidt trist og nedslidt præg og trænger til forskønnelse.

Uden for byskiltet er der etableret en allébeplantning langs Sejet Bygade, der er med til at give en fin ankomst til byen fra vest. Denne allébeplantning kan fortsættes langs vejen ind igennem byen og således være med til at give byen et grønnere udtryk.

Ved at etablere en række forskudte vejchikaner langs Sejet Bygade kan hastigheden gennem byen nedbringes, samtidig med at der gives plads til etablering af vejtræer.

Chikanerne kan ligeledes etableres som grønne bede, med beplantning i bunden, eksempelvis i form af stauder eller vilde blomster. Dette vil ligeledes være med til at øge biodiversiteten i byen.

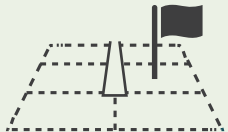

Tema: Nye huse

Hvordan kan man sikre en udbygning af landsbyen uden at miste landsbyens særpræg?

Det er generelt blevet mere attraktivt at flytte fra byerne og ud på landet, hvor der er mere luft og kort afstand til naturen. Flere landsbyer oplever, at der generelt er korte liggetider på husene og kun ganske få boliger til salg. Der ses derfor et stigende behov for, at landsbyerne kan udvikles med nye huse, enten ved nye udstykninger eller ved omdannelse af eksisterende, utidssvarende bebyggelse.

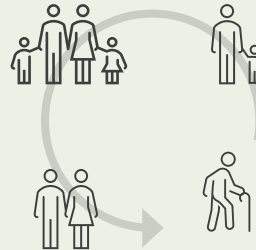
Skab flere ledige byggegrunde

Der er generelt ganske få ledige byggegrunde i landsbyerne, hvilket giver begrænsede muligheder for udvikling. Der bør skabes muligheder for udvikling af landsbyerne med flere ledige byggegrunde, så der i højere grad er mulighed for at tiltrække nye borger til landsbyerne.

Bevar landsbyens særlige karakter

Udvikling af landsbyerne bør ske på en måde, så det afspejler den enkelte landsbys særlige karakteristika. Nye byggegrunde bør således overvejende ske som huludfyldninger, som følger den enkelte landsbys struktur, ligesom boligtyperne bør afstemmes med landsbyernes arkitektoniske udtryk. Er der særlige visuelle forhold, som eksempelvis særlige udsigtsmuligheder til det omkringliggende landskab, til landsbykirken eller lignende, bør dette respekteres i forbindelse med landsbyudviklingen.

Tænk boligmassen "fra vugge til grav"

Landsbyernes boligtyper er overvejende tilpasset behovet for en familie, men der er kun ganske få boliger, der egner sig til eksempelvis enlige, skilsmisefamilier eller ældre. Boligmassen i landsbyerne bør i højere grad afspejle forskellige boligbehov, så det er muligt at blive boende i landsbyen gennem hele livet.

Lav en sammenhængende plan for landsbyen

Udvikling af landsbyerne bør så vidt muligt ske efter en samlet helhedsplan, så det sikres, at udviklingen naturligt indpasses i den eksisterende landsbystruktur. Her kan ny bebyggelse eller udvikling af rekreative områder med fordel indtænkes på en måde, der styrker landsbyens sammenhængende karakter.

En sammenhængende landsby i Vrønding

Det er attraktivt at bo i Vrønding, og der er generelt ikke lang liggetid på ejendomme til salg i området. Der er derfor ønske om at skabe mulighed for udvikling af landsbyen, men uden at dette går på kompromis med den særlige landsbykarakter.

Skovrejsning i det store landbrugsareal, centralt i Vrønding, kan være med til at skabe en mere sammenhængende, grøn struktur i landsbyen, med mulighed for nye rekreative forbindelser på tværs.

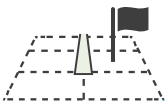
En udvikling af landsbyen med nye boliger kan ligeledes være med til at styrke fornemmelsen af en mere sammenhængende landsbystruktur. Udviklingen kan både ske som huludfyldninger langs de eksisterende veje, ligesom det kan ske i form af en omdannelse af gamle gårde, som ikke anvendes til beboelse i dag.

I den nordlige del af området kan der etableres ca. 4 storparceller langs Røntoftevej, der skaber sammenhæng mellem den eksisterende bebyggelse langs vejen. Storparceller giver mulighed for at få en ejendom med plads til enten dyrehold, mindre dyrkningsarealer eller blot en stor have til ejendommen.

Den firlængede Vrøndinggård (Søndre Molgervej 54) har potentiale for omdannelse til mindre lejligheder som eksempelvis et seniorbofællesskab som et alternativt bosætningsstilbud i landsbyen.

I den sydøstlige del af Vrønding, ved den oprindelige landsbybebyggelse langs Vrøndingvej, er der mulighed for at udstykke ca. 5 nye grunde ved huludfyldning langs vejens sydside. Her vil det være muligt at udstykke regulære grunde på ca. 700-1000 m², der vil være med til at styrke landsbykarakteren langs Vrøndingvej.

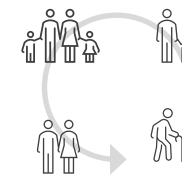
Nye byggemuligheder i Lundum

Der er generelt ikke mange huse til salg i Lundum, og husene har ofte korte liggetider. Landsbyens beliggenhed i naturskønne områder, og samtidig tæt på både Horsens, Lund og Gedved, gør området attraktivt for bosætning. Der er derfor et ønske om nye byggegrunde i landsbyen, som kan imødekomme en øget bosætning i området.

Der lægges op til en mindre udstykning med større parcelhusgrunde på marken syd for Lundumvej, centralt i landsbyen. Der lægges vægt på, at grundene placeres på en måde, så de nye huse er med til at understøtte den eksisterende landsbystruktur, så bebyggelsen indgår som en integreret del af landsbyen.

En bebyggelse på Lundumvej vil ligeledes være med til at skabe en større sammenhæng mellem landsbyens boliger og den offentlige boldbane, der ligger i den østlige del af byen. Boldbanen fremstår i dag løsrevet fra resten af landsbyen.

Omdannelse af maskinfabrikken i Rådved

Maskinfabrikken i Rådved er nedlukket og uden aktuel anvendelse. Områdets store bygninger fremstår dominerende i den lille landsbystruktur, og anvendelsen som maskinfabrik har genereret megen tung trafik gennem landsbyen, til gene for borgerne.

Området har potentiale for udvikling af et nyt boligområde, til eksempelvis rækkehuse eller bofællesskab. Rådved ligger attraktivt placeret i naturskønne områder, samtidig med at motorvejen kan nås på 2 minutter. Egebjerg ligger kun 3 km fra Rådved, og her findes både skole og dagligvarebutikker. Rådved har således potentiale for at udvikle sig med nye boliger i et attraktivt landsbymiljø, som et alternativ til parcelhusudbygningen i Egebjerg.

Der bør lægges vægt på, at ny bebyggelse i Rådved opføres i harmoni med den eksisterende landsbykarakter. Det kan eksempelvis opnås ved at efterligne gårdstrukturen med længebebyggelser.

Den del af grunden, der ligger ud til Rådvedvej, kan indrettes til et nyt fællesareal, der kan danne grundlag for et samlingssted for landsbyen. Herved kan der opnås et nyt, fælles samlingspunkt i landsbyen, på en central og synlig placering.

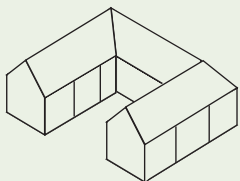

Tema: Faldefærdige bygninger og byggetompter

Hvordan kan man få nyt liv i de gamle huse?

Landsbyerne er ofte opstået omkring en samling af gårde og husmandssteder, der gennem årene har udviklet sig med blandt andet købmand, skole, kro og lign. I dag er mange af disse funktioner nedlagt i landsbyen, og bygningerne står enten tomme eller har fået ny anvendelse.

Flere landsbyer er i dag udfordret af, at enkelte gamle gårde eller funktionstømte bygninger er i forfald og derfor skæmmer i det samlede landsbybillede. Der er derfor behov for en generel indsats, så gamle, forfaldne bygninger enten nedrives eller istandsættes og omdannes til nye formål. En bygningsreivering eller -sanering kan have stor betydning for landsbyens samlede udtryk, og dermed også for landsbyens attraktivitet over for nye såvel som eksisterende indbyggere.

Giv nyt liv til de gamle gårde

De gamle landsbygårde er et særligt kulturminde, der afspejler landsbyernes oprindelse som landbrugslandskab. Ændringer i landbrugsstrukturen betyder dog, at mange gårde har mistet deres oprindelige funktion og fremstår i forfald.

En omdannelse af gårdene til nye formål, som eksempelvis indretning af mindre, ældreegnede lejligheder, er en mulighed for at bevare gårdstrukturen i landsbyen, samtidig med at de bidrager til at skabe nye boligmuligheder i landsbyen.

Arrangér en fælles oprydningsdag i landsbyen

Når enkelte ejendomme fremstår misligholdte eller er præget af rod og affald, kan det have stor betydning for det samlede udtryk i landsbyen, ligesom det kan være anledning til stor frustration blandt borgerne. Ofte opstår rod og forfald ved borgere, der ikke selv har ressourcerne til at gøre noget ved det. Ved en fælles indsats i form af en "oprydningsdag" i landsbyen, kan man få taget fælles hånd om problemet.

Tag hånd om de saneringsmodne bygninger

Selv enkelte forfaldne ejendomme kan have stor visuel betydning for landsbyens udtryk og attraktivitet. Det er derfor vigtigt at tage hånd om disse ejendomme, enten ved nedrivning eller istandsættelse. Kommunen kan ofte være behjælpelig med, hvordan man griber denne proces an, ligesom der ofte er afsat kommunale midler til nedrivning.

Udnyt tomme grunde til at skabe nye samlingssteder

Når faldefærdige bygninger nedrives, åbnes der nye muligheder for at skabe attraktive pladser eller grønne områder i landsbyen.

De oprindelige landsbystrukturer er ofte kendetegnet ved tæt bebyggelse, særligt langs landsbyernes hovedgade. Det er også typisk her den ældste bygningsmasse ligger. Når saneringsmodne landsbyhuse nedrives, kan der skabes mere luft omkring de enkelte ejendomme, hvor der i stedet kan etableres en lille bypark, et torv, en legeplads eller lignende. Ofte medfører nedrivningen også, at der pludselig opstår mulighed for at skabe nye sammenhænge i landsbyen.

Omdannelse af den gamle brugs i Sejet

Den gamle brugs er lukket, og området mangler ny anvendelse. Området fremstår nedslidt, og er med til at give byen et trist præg. Den centrale placering gør området særligt egnet til at udvikle et nyt mødested, der samler byens borgere på tværs af generationer, og som kan skabe forbindelse mellem byens nøglefunktioner.

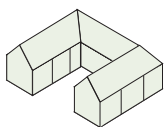
Området ønskes omdannet til et aktivt byrum, med legemuligheder for både store og små børn. Samtidig skal området have et grønt udtryk med opholdsmuligheder i kanten af pladsen.

Den blå flade markerer en sammenhængende gummibelægning, der giver pladsen et blødt underlag. Belægningen formes med små bakker, man kan kravle op på, cykle over eller rutche ned ad, ligesom den kan bruges som cykelbane, til rulleskøjter eller til at skate på.

Samtidig skal belægningen signalere en forbindelse på tværs af området, der leder ind til det grønne område ved skolen og til Sejet Bygade i nord.

Pladsen er indrammet af beplantning, der giver området et grønt udtryk. Her er der ligeledes plads til ophold for både voksne og børn.

På hjørnet af Sejet Bygade og Gl. Sognevej er byens centrale busstoppested, der blandt andet bruges af byens børn, når de skal med skolebussen til/fra skole. Den nye plads giver børnene et naturligt sted at mødes, når de bliver sat af bussen, ligesom det giver børnene et sjovere og mere aktivt sted at vente på bussen. Mod syd og øst er der gjort plads til nye parkeringspladser, for at imødekomme det store p-behov ved skolen.

Nyt liv i de gamle gårde i Grumstrup

Grumstrup opstod oprindeligt som en samling af gårde, og de gamle firlængede gårde er i dag fortsat et særligt kendetegn for landsbyen. I dag er landsbyen overvejende en boligby, og gårdene anvendes derfor kun i mindre grad til det oprindelige formål.

Flere steder er de gamle gårde i forandring, og enkelte gårde fremstår nedslidte og klar til nye formål. Gårdene bør i stor udstrækning bevares som en væsentlig del af landsbyens kulturhistorie, men kan med fordel omdannes til nye formål, der lever op til nutidens behov.

Der er i Grumstrup et ønske om boligtyper, der imødekommer forskellige målgruppers behov. Blandt andet er der mangel på mindre boliger, der i højere grad er egnet til ældre eller enlige, som ønsker at blive i Grumstrup, men i en mindre bolig.

De firlængede gårde kan eksempelvis omdannes til nye seniorbofællesskaber, med indretning af mindre lejligheder samt mulighed for fælleshus/fællesfaciliteter i de gamle hovedbygninger.

Gårdene kan ligeledes anvendes til erhvervsformål, som f.eks. gårdbutik, fælles kontorfaciliteter som alternativ til hjemmearbejdspladsen eller lignende.

Luftfoto 2021, ©SDFE
Ikke målfast

Saneringsmodne bygninger i Lundum

Enkelte gamle ejendomme i Lundum er i så dårlig stand, at de vurderes at være saneringsmodne.

Ejendommene giver landsbyen et udtryk af forfald og vurderes at have væsentlig betydning for det samlede indtryk af landsbyen.

En nedrivning eller renovering vil give et kvalitetsmæssigt løft, der vil gøre landsbyen mere attraktiv for eksisterende såvel som nye indbyggere.

De saneringsmodne bygninger kan eksempelvis omdannes til et rekreativt areal og indgå som en del af det grønne, skovbevoksede område omkring landsbyen.

Området vil derudover kunne give et værdifuldt og rekreativt bidrag til landsbyens visuelle indtryk som helhed.

Ved tætte boligmasser kan saneringsmodne grunde eventuelt frasælges til én af de to naboejendomme, der således vil få mulighed for en større have.

Tema: Grønne fællesarealer

Hvordan kan landsbyens grønne arealer sættes i spil, så de appellerer til en større udnyttelse?

Landsbyerne rummer ofte grønne fællesarealer, som enten fremstår misligholdte, ikke bliver udnyttet optimalt eller ikke er tilgængelige til rekreativ anvendelse. Der ses derfor et stort potentiale i at kortlægge landsbyernes fællesarealer med henblik på at skabe en større rekreativ udnyttelse af områderne.

Det kan være områder såsom gamle boldbaner, der ligger i tilknytning til de oprindelige landsbyskoler, ligesom det kan være gamle, nedlagte branddamme, bytorv, skolegårde og lignende områder, der ofte fremstår nedslidte eller tilgroede, og som ikke udnytter sit fulde potentiale.

Giv nyt liv til de gamle boldbaner

De gamle boldbaner har typisk været anlagt i sammenhæng med den oprindelige landsbyskole og har derfor ofte ikke længere samme funktion som tidligere. Det medfører ofte en utilsigtet driftsomkostning, der med fordel kan udnyttes mere optimalt til andre formål.

Boldbanerne har derfor potentiale for omdannelse til mere tidssvarende aktiviteter og med større variation i områdernes grønne karakter. Ved hjælp af eksempelvis beplantning i form af træer, buske og stauder kan de store, åbne arealer inddeles i mindre områder, der kan indrettes med forskellige aktiviteter og opholdsmuligheder.

Skab større synlighed til de grønne områder

Lokale grønne områder som eksempelvis branddamme, plantager, fiskesøer og lignende bør i højere grad fremstå synlige i landsbybilledet, så de er med til at give landsbyen en grøn og attraktiv karakter. Ved at skabe større tilgængelighed til de grønne områder, vil de i højere grad invitere til en rekreativ anvendelse.

Skab legemuligheder for alle aldersgrupper

Legepladser for både større og mindre børn er oplagte muligheder for at skabe naturlige samlingssteder for landsbyen. Det er vigtigt at tænke aktiviteterne bredt, så de rammer flere målgrupper, ligesom der bør indrettes arealer til ophold omkring legepladserne.

Fra sportsplads til vildplads i Vrønding

Sportspladsen er utidssvarende og anvendes kun i begrænset omfang til det oprindelige formål som idrætsplads. Pladsen blev oprindeligt anvendt af skolen til idrætsaktiviteter, men da skolen er lukket, er det kun boldklubben, der bruger området.

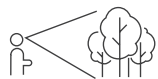
Området ønskes omdannet til et spændende, sanseligt landskab med mindre, afgrænsede rum, der byder på forskellige oplevelser. Den store græsflade omdannes til en vildtvoksende park med høje græsser og vilde blomster samt enkelte træer og buske, der kan danne rumligheder på den store flade.

Runde, afgrænsede områder i klippet græs giver mulighed for forskellige aktiviteter og oplevelser, der afskærmes med de høje græsser og enkelte træer og buske. Mulighederne for aktiviteter er mange, og der er rig mulighed for, at landsbyens borgere kan afprøve deres kunstneriske færdigheder.

De eksisterende faciliteter på pladsen kan fint integreres i den samlede landskabsplan for området. Der kan således fortsat være plads til petanquebane, legeplads og den store bålplads til Sankt Hans bålet. Der bør ligeledes fortsat være plads til boldspil med enkelte områder i klippet græs.

Luftfoto 2021, ©SDFE
Ikke målfast

Forskønnelse af branddammen i Lundum

Branddammen, der ligger ved ankomsten til Lundum fra øst, fremstår indhegnet og tæt bevokset med træer og buske. Vandet kan kun ses i begrænset omfang, og branddammen tilfører ikke en egentlig rekreativ værdi til landsbyen.

Branddammen kan være med til at forskønne ankomsten til landsbyen fra øst, samtidig med at det i højere grad har potentiale for at udgøre et rekreativt mødested for byens borgere.

Ved at fjerne den tætte bevoksning og hegn omkring søen kan der skabes større synlighed til området, og søen kan indgå i en helhed med det omkringliggende grønne areal.

Der kan evt. opstilles et enkelt bord-/bænkesæt på det grønne område, for at invitere til ophold i området.

Fra sportsplads til bypark i Sejet

Skolens udearealer bliver ikke udnyttet fuldt ud., og det grønne område fremstår som en bagside i landsbyen.

Boldbanerne ønskes omdannet til et rekreativt område, der fremstår som en grøn lomme i byen. Området skal byde på forskellige aktiviteter, som både kan anvendes af skolens brugere, men også af byens borgere efter skolens lukketid.

En stor del af området reserveres fortsat til en boldbane som det naturlige mødested for en fodboldkamp eller til vejfestens rundboldturnering.

Området omkranses af beplantning, eksempelvis som en blanding af høje græsser, stauder, buske og træer. Beplantningen danner herved flere mindre "lommer" omkring den centrale boldbane, der kan indeholde forskellige funktioner, eksempelvis en overdækket pavillon med borde/bænke, nyttehaier og et stort bålsted, hvor borgerne kan samles til det årlige Sankt Hans bål.

Det centrale for områdets omdannelse er, at der skabes gennemgående stiforbindelser på tværs af området, der sikrer god adgang til området fra flere steder i byen.

Tema: Natur og miljø

Hvordan kan landsbyen bidrage til den grønne omstilling?

Landsbyerne er ofte placeret i smukke landskaber, og de åbne vidder og nærheden til naturen er et væsentligt incitament til at flytte fra byen og ud på landet. Bagdelen er dog desværre ofte, at det kommer med en større omkostning i form af en ekstra bil til at transportere sig til arbejde og dyre olie-fyr, der er med til at belaste miljøet.

Der er derfor behov for at sætte fokus på nye tiltag, der kan være med til at styrke den grønne omstilling i landsbyerne og i højere grad gøre nærheden til naturen til et aktiv for landsbyernes attraktivitet.

Styrk biodiversiteten

En omdannelse af monokulturelle, grønne områder til mere vild natur er en måde, hvorpå landsbyerne kan være med til at sætte fokus på den grønne omstilling.

En øget biodiversitet i landsbyerne kan eksempelvis opnås ved at omdanne nærtliggende marker til skovområder, blomsterenge eller etablere småsøer i lavtliggende områder. Det kan også være ved at omdanne gamle boldbaner, der ikke længere er i anvendelse, til en biodiversitetshave, hvor insekterne får frit spil.

Mulighederne er mange, og gevinsterne er, udover et forbedret klima, at landsbyerne får et mere grønt og indbydende udtryk med rekreative nærområder.

Skab forbindelse til naturen

Landsbyerne ligger ofte placeret i smuk natur, men det er ikke altid, at den omgivende natur er særlig synligt eller tilgængelig i landsbyerne. Smuk natur kan dog være et stort potentiale for at styrke tilflytningen.

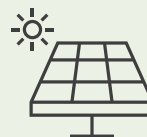
Nærheden til naturen kan styrkes ved at skabe bedre visuelle forbindelser til landskabet, f.eks. ved at fjerne afskærmende beplantning, forfaldne ejendomme el. lignende, ligesom der kan etableres rekreative stier ud i landskabet.

Frem den bæredygtige mobilitet

Øget samskørsel blandt landsbyens borgere kan være med til at nedbringe den private bilisme. Det kan eksempelvis være ved at etablere en samkørselsplads, f.eks. ved byens torv eller forsamlingshuset i kombination med en digital platform, hvor der kan arrangeres fælles kørsel. Dette kan også give et alternativ til den kollektive trafik, der ofte er begrænset i landsbyerne.

Nye, sikre cykelstier til de omkringliggende byer kan give særligt skolebørn mulighed for, at de i højere grad kan transportere sig selv til og fra skole eller fritidsaktiviteter. Eldrevne køretøjer som eksempelvis elcykler og elløbehjul giver mulighed for, at man kan transportere sig over større afstande uden behov for bil.

Skab fælles bæredygtig energiforsyning

Ved at arbejde for fælles energiforsyning i landsbyerne, som eksempelvis solcelleanlæg eller energipil, kan man fremme en billigere og mere miljøvenlig energiforsyning.

Energipil har i øvrigt også den fordel, at det kan være med til at udvaske næringsstoffer, som eks. kvælstof, i de dyrkede marker.

Forbindelse til ådalen i Vrønding

Syd for Vrønding, i en afstand af ca. 1 km, strækker Bygholm Å sig gennem landskabet i et snoet forløb mellem Klaks Mølle i vest til Horsens Fjord i øst.

Der er trædestier fra Vrønding ned til ådalen langs eksisterende markskel, men der er potentialer for at skabe en bedre forbindelse i et cirkulært forløb fra landsbyen.

Der er allerede etableret stier i landskabet til Bygholm Å, syd for Vrønding. Disse stier har dog potentialer for at blive udvidet eller forbedret. Blandt andet er der stedvis vådt langs Bygholm Å, og tilgængeligheden langs åen har potentialer for forbedring.

Langs Bygholm Å kan ruten suppleres med enkelte, mindre broer, der skaber tilgængelighed til vandet og giver mulighed for ophold eller fiskeri ved åen.

Langs Bygholm Ådal er der ligeledes mulighed for en rekreativ rute langs ådalen, der fører helt ind til Bygholm Sø og videre til Horsens by og fjord.

Mod vest er der mulighed for at udvide den rekreative rute til Klaks Mølle, ligesom der kan skabes nye stiforbindelser til Korning mod syd.

Naturparken i Sejet

Den gamle gård i Sejet er nedrevet, og der er nu et åbent område med udsigt over landskabet mod syd. De gamle frugttræer fra gårdens have står stadig på grunden.

Området indeholder lavninger, der ofte bliver oversvømmet ved store regnskyl. Området skal i fremtiden være med til at skabe mere natur i Sejet og imødekomme problemer med øgede regnmængder og stigende monokultur.

Det landbrugsprægede landskab ønskes omdannet med vilde blomster og høje græsser, der kan være med til at styrke biodiversiteten i landsbyen.

I den østlige del af området kan der etableres nye frugttræer, der sammen med de eksisterende frugttræer kan blive byens nye frugthave.

Området indeholder to lavpunkter, hvor vandet naturligt samler sig ved store regnmængder. Disse steder kan omdannes til permanente søer som nye rekreative elementer i byen. Omkring søerne kan der etableres varierende sivbevoksning, der ligeledes er med til at øge biodiversiteten. Om vinteren vil søerne være naturlige samlingssteder for skøjteglade børn og voksne.

Naturstier skal give adgang gennem området, og danne grundlag for, at området kan blive det nye mødested, eksempelvis for byens mange hundeejere.

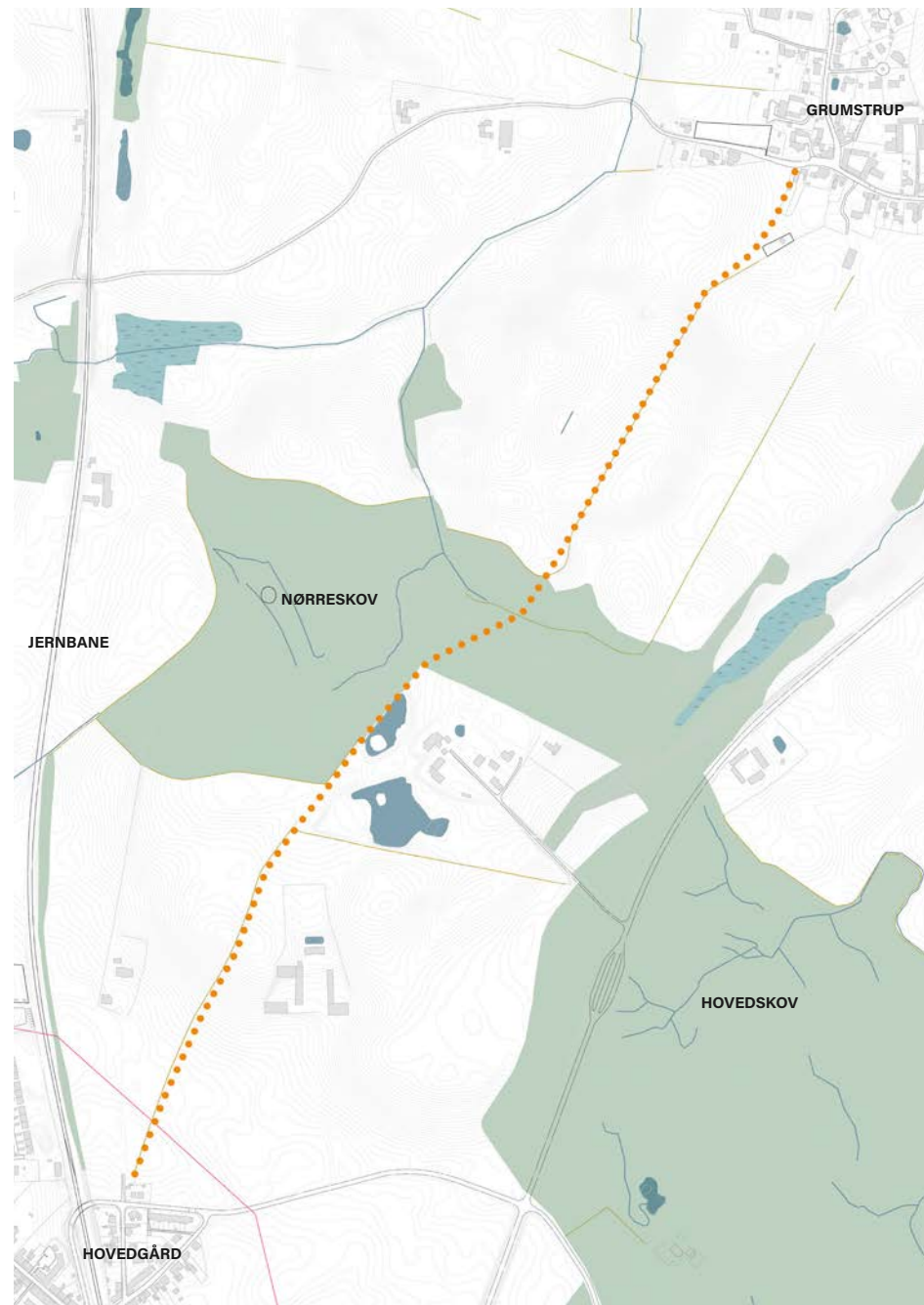

Cykelsti mellem Grumstrup og Hovedgård

Grumstrup er en landsby, der de senere år har formået at tiltrække nye børnefamilier, og antallet af børn og unge i byen er således voksende. Med det er der ligeledes et voksende behov for bedre cykelforbindelse til Hovedgård, hvor der er daginstitution og skole, så behovet for biltransport mindskes.

Der ønskes etableret en ny cykelstiforbindelse mellem Grumstrup og Hovedgård, der strækker sig tværs gennem landskabet. Herved undgås det, at cyklisterne skal køre ad trafikerede veje med dårlige oversigtsforhold, og ruten bliver ligeledes så kort som muligt.

Ved at etablere en 2 km lang cykelsti gennem landskabet, der ender nær den gamle togstation, kan der således skabes let adgang til Hovedgård.

Processen fra plan til realisering

HVORDAN KOMMER VI VIDERE?

Hvem gør noget?

Udviklingsinitiativerne vil i høj grad være forankret i den lokale borgerforening, men der vil være brug for mange forskellige kompetencer og arbejdsindsatser i processen med at komme fra plan til realiseret projekt.

Det er derfor en god idé at nedsætte flere forskellige arbejdsgrupper, der giver borgerne mulighed for at melde sig på netop det projekt, de særligt brænder for at udvikle.

Realiseringen af planen kan være et langt, sejt træk, og det er derfor særligt vigtigt, at det ikke kun afhænger af enkelte medlemmer af borgerforeningen.

Alle kan være med til at gøre en forskel, om det så handler om at lave ansøgningsmateriale, kontakte fonde, tage dialog med kommunen eller blot at sørge for kage og kaffe til møderne - alle indsatser gør en forskel!

Hvor starter vi?

For at komme videre i processen skal de foreslåede initiativer videreudvikles til konkrete projekter, og der skal findes penge til realisering.

I pjecen "Håndbog i projektudvikling", der er udgivet af Realdania, kan der findes en køreplan samt en række gode idéer til, hvordan projektudviklingen kan gribes an. Bogen kan downloades gratis på realdanias hjemmeside:

<https://realdania.dk/publikationer/faglige-publikationer/haandbog-i-projektudvikling>

Hvordan får vi finansieret projekterne?

Der findes mange forskellige puljer og fonde, der kan søges i forbindelse med realiseringen af planens indsatsområder.

Nogle projekter kræver i høj grad inddragelse af Horsens Kommune, både i forhold til myndighedsbehandling og medfinansiering, mens andre projekter i større grad kan håndteres af borgerne selv.

Nedenfor findes en oversigt over fonde, der kan være relevante i forbindelse med projekternes realisering. Ofte er der også lokale instanser eller fonde der støtter udvikling af lokalområder, det kan f.eks. være lokale sparekasser, banker eller virksomheder.

UDVALGTE FONDE:

Landdistriktspuljen

Landdistriktspuljen er med til at fremme landdistriktsudvikling gennem støtte til projekter og udvalgte aktører. I 2021 støttede Landdistriktspuljen fem typer projekter efter åbne ansøgningsrunder. Puljerne fornyes årligt, typisk med ansøgningsfrist i marts og september. De aktuelle emner og støttemuligheder for 2022 forventes at blive udmeldt i starten af 2022.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:

www.livogland.dk

Fonden Realdania

Realdania støtter bredt forskellige initiativer, som gør en positiv forskel og er med til at udvikle og forandre det byggede miljø i Danmark. Der arbejdes med seks filantropiske mål for at fremme:

- sundt, effektivt og bæredygtigt byggeri
- stedbundne potentialer over hele landet
- en levende bygningskultur

- bæredygtige byer
- bedre boligmiljøer
- nye rammer for fællesskaber

Realdania støtter forskellige initiativer og enkeltstående projekter, inden for de filantropiske mål, og hvert år udpeges der herudover en række særlige indsatsområder. Det anbefales at tage kontakt til Realdania i forhold til at undersøge, hvilke muligheder der er for støtte til jeres konkrete projekter.

Kampagnen "Underværker" giver støtte til frivillige projektgrupper i by og land. Fokus er at støtte projekter, der kan være med til at styrke lokale fællesskaber.

Der kan oprettes en projektansøgning på:

www.undervaerker.dk

Ansøgningsfrist: 7. februar 2022

Friluftsrådet

Friluftsrådet yder støtte til projekter, der forbedrer mulighederne for befolkningens alsidige friluftsliv og naturforståelse.

Friluftsrådet uddeler projektmidler via tre basispuljer med 1-2 årlige frister - afhængigt af hvor mange midler, der hvert år modtages til uddeling. Puljernes formål er henholdsvis at bringe flere ud i naturen, øge naturforståelsen, og styrke fællesskaber i naturen.

Derudover vil Friluftsrådet løbende adressere aktuelle behov og udfordringer for friluftslivet ved at afsætte midler til tematiske ad hoc puljer, udbud m.v. Alle nye puljer og ansøgningsfrister udmeldes på hjemmesiden.

Der er åbent for ansøgninger til fire forskellige puljer.

Indtil 15. februar 2022 kan der søges om tilskud fra de tre basispuljer:

- Flere ud i naturen
- Naturforståelse
- Sammen i naturen

Indtil d. 1. marts 2022 kan der søges om tilskud fra puljen:

- Nat i naturen – naturoplevelser i mørke

Yderligere information og ansøgningsmateriale:

www.friluftsradaadet.dk

Lokale- og Anlægsfonden

Lokale- og Anlægsfonden yder støtte til mindre projekter med en samlet etableringsudgift på mellem 150.000 kr. og 1.500.000 kr. Der kan gives op til en tredjedel af den samlede etableringsudgift i støtte. Dog højest 200.000 kr.

Det er muligt at få støtte til opholdsfaciliteter eller opholdsfaciliteter med integrerede aktivitetsmuligheder inden for idræt, kultur, friluftsliv og andre fritidsformål.

Ved opholdsfaciliteter forstås rammer for sociale aktiviteter, samvær og foreningsliv, der naturligt knytter sig til en aktivitet inden for eksempelvis børne- og ungdomsaktiviteter, idræt, friluftsliv, musik, teater og dans. Det kan fx være klublokaler, spejderhytter, forsamlingshuse og kulturhuse. Tilgængeligheds- og handicapløsninger integreret i opholdsfaciliteter støttes kun, hvis de skaber adgang for nye brugergrupper.

Projekter skal som udgangspunkt have en levetid på min. 10 år.

Puljen kan søges af foreninger, organisationer, institutioner, fonde og kommuner, der vil bygge og drive faciliteter uden privatøkonomiske interesser.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:

www.loa-fonden.dk

Nordea Fonden

Nordea Fonden yder støtte til projekter, der fremmer det gode liv. Fonden fokuserer på fire områder, Sundhed, motion, natur og kultur, og vægter aktiviteter af høj kvalitet og originalitet, som aktivt involverer mange mennesker. Der ydes støtte til projekter i alle størrelser og på såvel lokalt, regionalt og nationalt niveau.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:

www.nordeafonden.dk

Trygfonden

Trygfonden støtter både store og små projekter, der skal øge danskernes oplevelse af tryghed i hverdagen. Fonden har 12 fokusområder fordelt på hovedområderne sikkerhed, sundhed og trivsel.

Ansøgningsfrist: 1. marts 2022

Yderligere information og ansøgningsmateriale:

www.trygfonden.dk

Horsens Kommune

Horsens Kommune giver blandt andet støtte til udvikling af kommunens landsbyer gennem områdefornyelsesmidler, men kan også være behjælpelig med hjælp til fundraising, blandt andet ved at give adgang til portalen fonde.dk

Se mere hvad Horsens Kommune støtter her:

<https://horsens.dk/Fritid/ForeningerOgTiladelse/Puljer>

I FIXER - VI STØTTER

Jem & Fix støtter mindre, lokale projekter med materialer, der kan skaffes gennem byggemarkedet.

Der kan søges om materialer for op til 50.000 kr., men jo mere realistisk behovet for støtte er, des større er chancen for at projektet udvælges. Der gives støtte til projekter i alle størrelser og i alle dele af landet.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information og ansøgningsmateriale:

www.jemogfix.dk/om-jem-fix/sponsorater/i-fixer-vi-stoetter/

